novice

Leto VI. - št. 4 KOČEVJE 21. januarja 1961 Cena 15 din

Iz seje Sveta za gospodarstvo

V petih letih

KOČEVJE, dne 17. januarja. Danes je bila v Kočevju seja Sveta za gospodarstvo ObLO. Na seji so obravnavali predlog petletnega gospodarskega razvoja v občini Kočevje. Podrobno so razpravljali o razvoju industrije (»Tekstilane«, Lesnoindustrijskega obrata, KGP, ITAS, Kemične tovarne), gradbeništva (SGP Zidar), prometa (podjetja »Avto«), trgovini in gostinstvu ter obrti. Seznanili vas bomo z nekaterimi značilnostmi iz predloga petletnega načrta.

Delovni ljudje kočevske občine so ustvarili lani za 7 milijard 300 milijonov družbenega bruto proizvoda, čez pet let, to je leta 1965, pa naj bi ustvarili za 17 milijard 160 milijonov dinarjev. Povečanje naj bi znašalo 134 procentov. Narodni dohodek pa naj bi se v tem obdobju povečal od sedanjih tri milijarde 336 milijonov na 7 milijard 523 milijonov dinarjev ali za 125 odstotkov. Pa še tale podatek: V letu 1960 je živelo v kočevski občini 16.500 prebivalcev, doseženi narodni dohodek na enega prebivalca pa je znašal nekaj nad 205.000 din, čez pet let naj bi živelo v občini okrog 19.000 prebivalcev, narodni dohodek pa bo bivalca 403.000 din, kar je skoraj predvidoma znašal na enega pre enkrat toliko.

Najpomembnejša panoga gospodarstva je industrija. Le-ta naj bi v bodočih petih letih naredila velik skok. Največjo vlogo naj bi pri dvigu družbenega proizvoda

odigrala Kemična tovarna, ITAS, Tekstilana in Lesnoindustrijski obrat KGP. Seveda pa bodo potrebne poprej še velike investicije za povečanje proizvodnje posebno v Kemični tovarni, Tekstilani, ITAS in ostalih industrijskih podjetjih.

Gradbeništvo predstavlja podjetje »Zidar«. Vrednost gradbenih del naj bi povečali od sedanjih 530 milijonov na 800 milijonov dinarjev. Do leta 1965 bo podjetje investiralo za nakup gradbenih in drugih strojev ter za gradnjo obrata za betonske polizdelke ter upravne zgradbe skupno okrog 130 milijonov.

Splošno avtoprevozniško podjetje »Avto« Kočevje bo prevozne storitve povečalo v letu 1965 v primerjavi s sedanjo zmogljivostjo za več kot dvakratno. Vrednost prevoznih storitev bo 1965. leta znašala 1,3 milijarde dinarjev. Za uresničitev tega cilja bodo morali investirati za nakup tovornih avtomobilov in prikolic ter avtobusov v bodočih petih letih velike zneske. Zgradili bodo tudi novo mehanično delavnico. Gradnja bo stala okrog 100 milijonov dinarjev.

Razvoj trgovine v bodočih petih letih bo vsklajen z razvojem ostalih panog gospodarstva in s potrebami prebivalstva. V Kočevju bo zgrajena trgovina za samopostrežbo, preurejenih in moderniziranih bo več trgovin v Kočevju, za potrebe trgovine bodo nabavili tri avtomobile itd. Skupne investicije za trgovsko dejavnost bodo predvidoma znašale nad 130 milijonov din.

Petletni plan posveča veliko pozornost razvoju obrti, ker pa ta panoga zaostaja za razvojem ostalih dejavnosti. Organizirana naj bi bila dva obrtniška centra. Eden izmed teh je že ustanovljen. Le-ta združuje mizarje, steklarje in tapetničarje. Drugi obrtni center bo združeval vodnoinštalatersko, ključavničarsko, kovaško, mehanično in električarsko stroko. Združili se bodo v eno podjetje tudi obe mesarski podjetji in »Klavnica«. V načrtu je gradnja sodobne klavnice. Da bodo obrtna podjetja proizvajala več kot so doslej, pa bodo potrebna tudi precejšnja investicijska vlaganja.

Gostinstvo in turizem gresta z roko v roki. Zato bo treba nuditi gostinstvu vso pomoč, da bo stopilo v korak z razvojem v ostalih panogah dejavnosti. Gostinskim lokalom je potrebna tehnična in sanitarna oprema, predvsem v Kočevju. Upoštevati bo treba rastoče potrebe delovnih ljudi pri povečanju obratov družbene prehrane in pa urediti obstoječe turistične postojanke. V Kočevju naj bi zgradili obrat družbene prehrane s kapaciteto 1000 obrokov in 400 sedeži. Za turistični razmah bo velikega pomena modernizacija ceste Škofljica—Kočevje, ki je že v rekonstrukciji in bo predvidoma že v letu 1963 asfaltirana od Škofljice do Kočevja. Povečati bo treba število postelj za tujce v Kočevju ter Fari, Vasi, Petrini, Osilnici, Selah pri Osilnici in Predgradu. V vseh teh krajih so dani pogoji za razvoj turizma. V načrtu petletnega plana za razvoj turizma je med drugim tudi predlog, da se uredita turistični postojanki v Kostelu in na Mestnem vrhu nad Kočevjem.

Delegati in gostje . . .

Kot smo poročali je bila 11. januarja letos v Kočevju občinska konferenca SZDL. Konference se je udeležilo nad 200 delegatov in gostov. Po izčrpnem referatu je konferenca nadaljevala delo v dveh komisijah. Več kot 30 delegatov in gostov iz različnih krajev kočevske komune je razpravljalo o najvažnejših gospodarskih in drugih vprašanjih v občini.

Pred konferenco SZDL V RIBNICI

Občinska konferenca Socialistične zveze delovnih ljudi v Ribnici bo 29. januarja. Prvotno je bilo določeno, da bo konferenca 15. januarja, vendar so jo morali zaradi objektivnih vzrokov preložiti na 29. januar.

Konferenca bo predvsem obravnavala gospodarsko problematiko komune s posebnim poudarkom na perspektivni plan gospodarskega razvoja občine v letih 1961 do 1965. Nadalje bo obravnavala delo krajevnih organizacij Socialistične zveze in ostalih organizacij, formiranje sekcij pri krajevnih organizacijah SZDL itd. Vprašanje kmetijstva in napredne oblike pogodbenega sodelovanja kmetov z zadrugo bodo tudi obravnavali na konferenci. Vso pozornost bodo na konferenci posvetili družbenemu in delavskemu samoupravljanju.

Delo Socialistične zveze v ribniški občini je vsestransko. Prav zato so tudi vidni sadovi njenega dela na vseh področjih dejavnosti. SZDL je pobudnik številnih akcij, ki so dosegle posebno lepo afirmacijo na politično-prosvetnem izobraževalnem delu.

Z združitvijo organizacij SZDL v večje organizacije, so dani pogoji za plodnejše delo organizacij na vasi. Nekatere krajevne organizacije so dosegle pri delu že lepe uspehe. Konferenca bo dala tem organizacijam konkretne napotke za delo.

Obč. konferenca Socialistične zveze bo analizirala dosedanje delo in nakazala pot za bodoče delo krajevnim organizacijam. Najpomembnejše oblike so sekcije, ki naj bi bile ustanovljene pri vseh krajevnih organizacijah.

NOVOSTI v socialnem zavarovanju

Pristojni organi pripravljajo vrsto novih zakonskih predpisov, ki bodo, če bodo sprejeti, pomenili velike spremembe v socialnem zavarovanju. Gre za zakon o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev, zakon o organizaciji in finansiranju socialnega zavarovanja, zakon o zdravstvenem, pokojninskem in invalidskem zavarovanju obrtnikov in predlog o spremembi nekaterih določil o pokojninskem zavarovanju.

Zdaj zavarovanci, ki so bolni dobivajo hranarino za prvih sedem dni bolniškega dopusta od svojih ustanov in podjetij. Predlog novega zakona pa predvideva, da bi gospodarske organizacije izplačevale nadomestilo za primer bolezni za prvih 30 dni bolniškega dopusta.

Novi predpisi predvidevajo tudi uvedbo taks za zdravila, oz. recepte. Tega doslej ni bilo, pač pa dosti kritik na račun razsipavanja sredstev socialnega zavarovanja za zdravila. Zato naj bi uvedli minimalno takso za vsak recept — verjetno po 50 din, kar bi bilo več kot upravičeno.

Precej razprave je bilo o tem, ali ne bi klimatskega zdravljenja, kot obstoja sedaj, sploh ukinili ali omejili, ker po mnenju nekaterih ne ustreza svojemu namenu. Novi zakonski predpisi ukinitve tega načina zdravljenja sicer ne predvidevajo, pač pa določajo, da je klimatsko zdravljenje mogoče samo tam, kjer so stacionarne ustanove, v katerih režim zdravljenja zagotavlja uspeh. Z drugimi besedami, klimatsko zdravljenje izgublja značaj letnega dopusta in letovanja.

Določene spremembe bodo po novih zakonskih predpisih nastale tudi pri izplačevanju nadomestila za plače tistim zavarovancem, ki se zdravijo v bolnišnicah ali podobnih zdravstvenih ustanovah. Zdaj so za njih kriteriji precej ostri. Po novih predpisih naj bi zavarovanci, ki jih zadeva ta predpis bili v boljšem položaju, kot so dosedaj.

Spremembe v zakonu o pokojninskem zavarovanju predvidevajo zvišanje pokojnin oz. spremembo pokojninskih osnov. Pokojnine bodo vsklajene s porastom osebnih dohodkov delavcev in uslužbencev. Nastale bodo tudi določene spremembe pri družinskih pokojninah.

Socialno zavarovanje zdaj še ni v celoti vsklajeno z razvojem komunalnega sistema, ker mnogi zainteresirani činitelji, kot so komune in gospodarske ter druge organizacije, spričo centralizma, ki še vlada v njem nimajo dovolj neposrednega vpliva na delo te službe in uporabo njenih skladov. Zato v socialnem zavarovanju še obstojajo elementi mehaničnega kritja stroškov, pa tudi sedanji sistem dolgoročnih dajatev ima mnogo pomanjkljivosti.

Novi zakon o organizaciji in finansiranju socialnega zavarovanja naj bi vse to urejal po drugačnih osnovah. Zavode za socialno zavarovanje naj bi ustanovili po komunah, namreč v tem smislu, da bi sedanje podružnice prerastle v samostojne komunalne zavode, seveda, kjer so za to pogoji.

Po uvedbi zdravstvenega zavarovanja za kmetovalce in predloženi uvedbi socialnega zavarovanja za obrtnike bo praktično skoraj vsak Jugoslovan vključen v socialno zavarovanje.

Občni zbori Zveze borcev

Krajevne organizacije ZB NOV v ribniški občini so začele v teh dneh z letnimi občnimi zbori. Po sklepu Obč. odbora ZB bodo vse organizacije v tem mesecu zaključile z občnimi zbori.

po svetu

DŽAKARTA. — Indonezijski zunanji minister dr. Subandrio, ki se je pred kratkim mudil na obiskih v Jugoslaviji, Združeni arabski republiki in Sovjetski zvezi, se je vrnil v domovino. Podal je izjavo, v kateri je med drugim naglasil, da je vsestransko zadovoljen s svojim obiskom. Pripomnil je, da se je v Jugoslaviji in ZAR razgovarjal o splošnem mednarodnem položaju in o problemih ki ogrožajo svetovni mir, prav tako pa tudi o vprašanjih s področja odnosov med tema državama in Indonezijo.

LEOPOLDVILLE. — V dveh taboriščih pri Leopoldvillu je prišlo do nemirov. Skupina Mobutujevih vojakov je zaprla nekaj svojih častnikov. V taborišču Kokolo so se vojaki uprli zaradi denarja in se pomirili šele takrat, ko so dali vsakemu po 50 frankov. Na meji Ruanda—Urundi so čete premiera Lumumbe ujele 12 belgijskih padalcev. Čombejeva vlada v »neodvisni« Katangi vedno bolj brutalno nastopa proti nasprotnikom. Doslej so zaprli nad 400 ljudi. Večina aretirancev sodi v one plemensken skupine, ki podpirajo osrednjo vlado premiera Lumumbe. Na zahtevo predsednika Kasavubuja so premiera Lumumbo »premestili« v Katango in ga izročili v roke Čombejevim orožnikom.

TUNIS. — Začasna alžirska vlada je objavila deklaracijo, v kateri je med drugim rečeno, da alžirsko osvobodilno gibanje vse bolj podpirajo alžirske množice. Začasna alžirska vlada tudi izjavlja, da je navzlic vsemu še vedno pripravljena se pogajati s francosko vlado o pogojih svobodnega posvetovanja z alžirskim narodom.

RIO DE JANEIRO. — V zadnjih dneh mandata predsednika Kubička stresa Brazilijo val stavk in socialnih nemirov. Odpor proti inflaciji in zvišanju življenjskih stroškov je zajel ne le delavski razred, marveč tudi mladino ter stranke Neo Lao Haksat. Hkrati poročajo tuje agencije o bojih, ki divjajo v Laosu.

celo del policije in gasilcev. Poldrugi milijon dijakov namerava stavkati, kolikor lastniki privatnih gimnazij ne bodo opustili nameravane podražitve šolnin. Tudi pristaniški delavci groze s splošno stavko.

BEOGRAD. — Kakor poročajo tuje agencije je bil v Laosu ustanovljen vojaški svet, ki bo vodil operacije v vsej državi. Radijska postaja »Glas Laosa« je objavila sporočilo, v katerem je bilo rečeno, da je bil svet ustanovljen na podlagi sporazuma med zakonito laoško vlado Suvane Fume in

NEW YORK. — Skupina znanih ameriških znanstvenikov, prosvetnih delavcev ter poslovnih ljudi, se je sestala v mestu Harriman, severno od New Yorka, in priporočila ZDA, naj priznajo LR Kitajsko. To bi bilo po njeni sodbi v interesu svetovnega miru. Več kot sto delegatov je zahtevalo tudi uspostavitev diplomatskih stikov s to deželo.

HONKONG. — V delu mesta, kjer je največ lesenih kolib in barak, je izbruhnil požar. V plamenih je šest ljudi izgubilo življenje, deset je bilo poškodovanih, 8.000 ljudi pa je ostalo brez strehe. Požar je uničil tisoč barak.

NEW YORK. — Med silnim neurjem je izginil na Atlantiku eden izmed vojaških stolpov z radarskimi napravami. Z njim vred je izgubilo v vode Atlantika tudi 27 ljudi, ki so bili zaposleni na stolpu.

OPEKARNO MODERNIZIRAJO

Povabili so me na ogled rekonstrukcijske gradnje na Opekarni v Ribnici, ki bo prinesla preobrazbo in razvoj tudi temu podjetju. S predstavnikoma podjetja sem si ogledal konstrukcijo bodoče dvorane. Prostorna dvorana bo služila za razne sestanke in prireditve kolektiva, vrteli bodo tudi filme, gledali televizor, ki ga nameravajo nabaviti itd. Dvorana bo služila tudi za jedilnico. V njej bodo delavcem servirali toplo malico. Poleg dvorane bodo uredili kopalnice in garderobo.

Res, lepa stvar. Gradnja je v teku in menijo, da bodo prostori do junija letos dograjeni. Znaten delež pri gradnji bo doprinesel kolektiv s prostovoljnim delom.

Na opekarni so v teku rekonstrukcijska dela, ki bodo, ko bodo zaključena, omogočila povečanje proizvodnje za 50 odstotkov. Gradnja umetne sušilnice, delo opravlja gradbeno podjetje »Gradbenik« Ribnica, mora biti po pogodbi zaključena do marca t. l.

Opekarna ima sklenjeno pogodbo za vakum aparat za izdelavo opeke in za moderno stiskalnico za izdelavo strešne opeke. Vse to bo pripomoglo, da bodo z manj delovne sile proizvedli večje število opečnih izdelkov. Le-ti pa so, kot vemo, zelo iskano blago.

Februarja bodo dobili bager za izkop gline. Bager bo opravljal dvoje del: kopal bo in nalagal glino za odvoz. Nabavili so ga iz lastnih sredstev. Delo pri izkopu gline je zelo težavno, posebno pa ob slabem vremenu. Z novim bagrom bodo te težave odpadle.

Modernizacija Opekarne ima dvojen namen: izboljšati življenjske pogoje delavcev in delavk, zaposlenih v tem podjetju, ter povečati proizvodnjo. Proizvodnja bo tekla vse leto, ker bodo umetne sušilne naprave omogočale sušenje opečnih izdelkov ob vsakem času. Z večjo proizvodnjo bo omogočen delovnim ljudem tega podjetja tudi večji zaslužek.

-or

Opekarna v Ribnici

20-letnica

V sredo 16. t. m. je bila seja Odbora za proslavo 20-letnice vstaje slovenskega ljudstva. Člani so razpravljali o prireditvah, ki bodo v letošnjem jubilejnem letu, o zborovanjih in drugih akcijah, ki se bodo odvijale v znamenju proslave dvajsete obletnice vstaje. Posamezna društva in organizacije so že poslale odboru programe dela za leto 1961, iz katerih je razvidno, da je tudi delo teh organizacij precej orientirano na to, da v letošnjem letu s povečano agilnostjo kar najbolj dostojno proslavijo ta jubilej. Odbor je tudi sklenil, da bo centralna proslava v merilu vse občine v Dragi 22. julija ob odkritju spomenika padlim borcem in aktivistom. Za mesto in bližnjo okolico Kočevja pa bo večja slovesnost na Dan borca. Predvidene so tudi večje slovesnosti ob otvoritvi vajenskega doma v Kočevju, otvoritvi nove separacije in vpadnika na Rudniku, ob praznovanju Dneva mladosti, ob formiranju mladinske delovne brigade za gradnjo doma za telesno kulturo itd. V okoliških krajih pa bodo naslednje slovesnosti: v Banja loki bo odkritje spominske plošče padlim borcem in aktivistom, ravno tako v Mozlju na Travi bo otvoritev nove osnovne šole, v Stari cerkvi otvoritev kulturno prosvetnega doma itd. Muzejsko društvo bo organiziralo v okoliških krajih razstave zgodovinskega dokumentarnega gradiva iz NOB. Poseben odbor zbira gradivo za izdajo publikacije o življenju in delu narodnega heroja Jožeta Šeška. Isti odbor bo zbral tudi gradivo za izdajo »Kočevskega zbornika« in za izdajo brošure o vstaji na Kočevskem s kratko biografijo najvidnejših organizatorjev vstaje. — Na seji so izvolili tudi več komisij, ki bodo skrbele, da bodo posamezne akcije in prireditve dobro organizirane in imele tudi primerno vsebino. Več o tem pa bomo poročali v prihodnji številki.

K. I.

Izobraževalno delo v Ribnici

Pretekli teden je bila v Ribnici seja izobraževalne komisije pri Občinskem odboru SZDL. Ugotovili so, da je izobraževanlo delo zelo razgibano. Delavska univerza je organizirala že več filmskih predstav. Uspešno deluje večerna politična šola, osemletka za odrasle itd. V teku so zanimiva poučna in vzgojna predavanja.

V Ribnici in v Sodražici bodo organizirali seminarje za člane delavskih svetov in upravnih odborov, zatem pa bodo seminarji za člane zadružnih svetov.

Nadaljevali bodo s ciklusi predavanj o vzgoji otrok, o odnosu družine do otroka, stanovanjski skupnosti in o šoli za odrasle. Sklenili so, da se šola za odrasle ustanovi tudi v Sodražici.

Člani komisije so sprejeli sklep, da se v Ribnici organizirajo predavanja z zunanjo poiltično tematiko ter o perspektivnem razvoju gospodarstva v Jugoslaviji. Ista predavanja bodo potem tudi v Sodražici.

Na seji so se pogovorili tudi o vprašanjih kulturno izobraževalnega ter sprejeli program dela za bodoče.

Predvidene gradnje

Kmetijska zadruga Loški potok ima v načrtu organizirati zbiralnico in odkup mleka. Zbiralnica bo na Hribu. Vsekakor bo s tem kmetovalcem zelo ustreženo. V Dragi je predvidena gradnja remize za kmetijske stroje, na Hribu ali pa v Travniku pa skladišče za reprodukcijski material.

POGOVOR O »NOVICAH« V RIBNICI

14. januarja je bila v Ribnici seja Izvršnega odbora Občinskega odbora SZDL Ribnica. Seje se je udeležil tudi predsednik Občinskega odbora SZDL Kočevje Miro Hegler in člana redakcije tednika »Novice«. Analizirali so vsebino lista »Novice«, potem pa so se pogovorili o materialnih problemih lista. V živahni razpravi so ugotovili, da »Novice« opravljajo zelo pomembno funkcijo glasila Socialistične zveze za področje bivšega okraja. Ugotovili so, da bo potrebno v bodoče še tesnejše sodelovanje med Občinskim odborom SZDL Ribnica in uredniškim odborom »Novic« in so v ta namen sprejeli ustrezne sklepe. Na seji so razpravljali tudi o »Ljubljanskem dnevniku«.

Stružanci v šolskih klopeh

V četrtek, 19. januarja je bil v Strugah pomemben dogodek. Tega dne je začela z delom večerna osemletka za odrašle. V šolo se je vpisalo 31 slušateljev, kaže pa, da jih bo še več.

Stroške za šolo bodo prispevali obiskovalci delno sami, delno pa bo prispeval Občinski ljudski odbor Kočevje.

Pobuda Stružanov, da si pridobe šolsko znanje, kar jim je bilo prej iz objektivnih razlogov onemogočeno, zasluži vso pozornost, pa tudi posnemanje. Naj zapišemo, da nameravajo tudi v Koprivniku organizirati enako šolo kot v Strugah. Kaj pa v ostalih krajih?

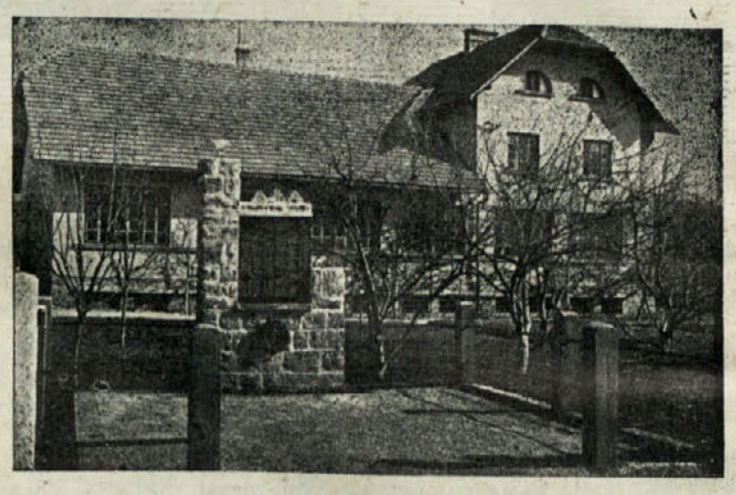

Šola v Strugah

Hvalevredno je, da je bila šola organizirana na pobudo slušateljev samih. Delovala bo v okviru Delavske univerze Kočevje. Poučevali bodo domači učitelji, izpite pa bodo slušatelji opravljali v šoli »Jože Šeško« Kočevje.

Največ nesreč med mladimi delavci

Podružnica okrajnega Zavoda za socialno zavarovanje v Kočevju se ukvarja s problemom nesreč pri delu že vrsto let. Njeno prizadevanje, da bi se zmanjšalo število nesreč je rodilo že lepe sadove. Tudi nekatera podjetja, n. pr. Rudnik, Snežnik in druga posvečajo preprečevanju nesreč pri delu vso skrb. Tudi higiensko tehnična zaščita se je okrepila predvsem tam, kjer so HTZ komisije aktivne in kjer se ukvarja s problemi nesreč pri delu vodstvo gospodarske organizacije. Uspehi bi bili še večji, če bi vsi zainteresirani, ki lahko vplivajo na znižanje nesreč, posvetili vso skrb.

Na območju Podružnice je bilo leta 1957 1010, leta 1958 925 in v letu 1959 995 nesreč pri delu. V lanskem letu se je stanje spet nekoliko poslabšalo. Predlanskim je poraslo število lažjih, lani pa težjih nesreč.

Največji porast nesreč pri delu so lani zabeležili na Rudniku. Na 100 zaposlenih se je ponesrečilo 22,6 (podatki se nanašajo na tričetrtletje), pri Zidarju se je dvignilo število ponesrečenih od 7,7 na 19,6, KGP od 13 na 19, pri »Snežniku« pa se je znižalo od 8,1 na 5,1.

Vzroki za tako veliko število nesreč na Kmetijsko gozdarskem posestvu (v primerjavi s »Snežnikom«, ki imata skoro enako dejavnost) so v tem, da pri KGP nimajo ustaljene delovne sile in da je tam briga za delovnega človeka in preprečevanje nesreč mnogo manjša, kot pri »Snežniku«. Občuten porast nesreč pri »Zidarju« pa kaže, da tam ni nekaj v redu v zvezi s HTZ službo.

Tudi število nesreč na poti na delo in z dela raste. Leta 1958 jih je bilo v tričetrtletju 9, predlanskim 9, lani pa 51. Iz tega lahko sklepamo, da porast prometa in motorizaciqe močno vpliva na povečanje števila nesreč pri delu na poti na delo in z dela. Zaradi 100 odstotkov nadomestila plače pa je tudi močna tendenca pri zavarovancih, da dokažejo vsako nesrečo, ki se pripeti drugje, da je bila na poti na delo oziroma z dela. Več takih primerov je Podružnica že odkrila.

Po letih starosti je najvišje število nesreč pri zavarovancih od 20. do 30. in nato od 30. do 40. leta starosti. To je razumljivo, ker je v teh letih tudi največ zaposlenih.

Pa še en zanimiv podatek. Največ se ponesreči nekvalificiranih delavcev (lani 377, l. 1958 pa 438). V primerjavi z l. 1958 je lani precej poraslo število nesreč pri polkvalificiranih in kvalificiranih delavcih, medtem ko je pri nekvalificiranih delavcih število padlo. Iz tega lahko sklepamo, da je v zadnjem obdobju prešlo večje število nekvalificiranih v polkvalificirane in kvalificirane delavce in da s kratko priučitvijo zaposlujejo ljudi na dokaj odgovornih delovnih mestih. Ti podatki tudi povedo, da se HTZ služba pri gospodarskih organizacijah še vedno premalo ukvarja, da bi delavca temeljito poučili o nevarnostih na delovnem mestu, preden mu ga zaupajo.

Podatki iz lanskega leta nam prikazujejo, da se je pripetilo največ nesreč v drugi, tretji in peti delovni uri.

Pa še nekaj besed o poškodbah. Največ poškodb odpade na prste rok in roke do zapestja ter stopala, saj predstavljajo te poškodbe nad 60 odstotkov vseh nesreč pri delu.

Največ nesreč pri delu (31 odstotkov) povzroči razni material, kot je opeka, kamen, železo itd., ročno orodje 19 odstotkov itd. Stroji, na katere včasih najbolj valimo krivdo, pridejo šele na četrto mesto in so vzrok le 8,8 odstotkov nesreč pri delu.

Iz vsega kar je bilo povedanega lahko razberemo, da čaka HTZ komisije v gospodarskih organizacijah veliko dela in da se bodo morale prav na tem področju odločneje spoprijeti z nesrečami pri delu.

Rudolf Mohar

MLADI TEKMOVALCI NAGRAJENI

V lanskoletnem tekmovanju šolskih zadrug in aktivov mladih zadružnikov so sodelovali tudi ribniški pionirji in mladinci — člani aktiva mladih zadružnikov pri Kmetijski zadrugi Ribnica. Tako eni kot eni kot drugi so dosegli zelo lepe uspehe.

Šolska zadruga na osnovni šoli Ribnica je prejela I. okrajno nagrado v znesku 95.000 din. Nagrado so prejeli tudi od Obč. odbora SZDL. Nagrajene so bile tudi šolske zadruge v Sušju, Dolenji vasi, Sodražici in Grčaricah. Vsekakor bodo nagrade spodbudno vplivale, da bo delo šolskih zadrug še uspešnejše.

Aktiv mladih zadružnikov pri KZ Ribnica je zelo delaven. Zato je tudi upravičeno prejel II. republiško nagrado — kombiniran radio z gramofonom. Mladim zadružnikom želimo, da bi bili tudi letos tako delavni.

Šolske zadruge so prejele poleg nagrad tudi lične diplome, ki jim jih je podelil Obč. odbor SZDL Ribnica.

Zadružni kamion

Zadruga na Hribu ima svoj kamion, ki je za Loški potok zelo dobrodošel. Poleg lastnih prevozov opravljajo s kamionom uslužnostne vožnje tudi ostalim koristnikom Loškega potoka.

Združen krajevni odbor

15. januarja je bil v volilni enoti Vas, v Kolpski dolini, zbor volivcev. Predsedniki krajevnih odborov Vas, Fara, Petrina in Slavski laz so poročali o dosedanjem delu. Volivci so sprejeli sklep, da se omenjeni krajevni odbori združijo v en krajevni odbor. Izvolili so nov 17-članski krajevni odbor. Na zboru so razpravljali o raznih vprašanjih, ki se tičejo njihovega področja.

OBVESTILO

Vljudno obveščamo vse dosedanje cenjene odjemalce, da so se podjetja: Mizarsko podjetje »MIZAR« Kočevje, »Tapetništvo in sedlarstvo« Kočevje in »Steklarstvo« Kočevje, združila v novo ustanovljeno podjetje

OBRTNI CENTER »OPREMA« KOČEVJE, telefon 256

Priporočamo se za nadaljnja cenjena naročila. Postrežba je solidna.

OBRTNI CENTER »OPREMA« KOČEVJE

OBČINSKA KONFERENCA SZDL Kočevje

OSNUTEK PROGRAMA

Na podlagi referata po bodočih nalogah SZDL ter razpravi delegatov na Občinski konferenci delegatov SZDL Kočevje je komisija za izdelavo programa sestavila osnutek, ki ga objavljamo.

Predsednik Obč. odbora SZDL Miro Hegler

■ V občini imamo razmeroma slabe proizvodne kapacitete. Nujno je, da usmerimo razvoj prvenstveno na gospodarsko jačanje komune. Za dosego tega smo predvsem zainteresirani na pospešenem razvoju industrijskih proizvodnih kapacitet, ter kmetijstva. Naša osrednja naloga je, da čimprej zgradimo Kemično tovarno, ITAS, ter rekonstrukcije rudnika in Tekstilane. Obširno perspektivo nam daje tudi izdelan program obeh družbenih kmetijskih posestev. Program narekuje znaten dvig kmetijskih in gozdarskih dejavnosti.

■ Na področju komunalne dejavnosti je naša glavna skrb, da do 1. maja 1961 dogradimo vodovod in s tem zajamčimo prebivalstvu in industriji zadostno količino vode.

■ Takoj v začetku gradbene sezone moramo nadaljevati z gradnjo doma Telesne kulture. Pri tem se moramo posluževati predvsem prostovoljnih delovnih akcij in prispevkov državljanov, podjetij ter gospodarskih organizacij.

■ Sedanje razmere v zdravstveni službi nam narekujejo, da že letos pričnemo v Kočevju z gradnjo Zdravstvenega doma. Posamezni oddelki zdravstvene službe poslujejo sedaj v dvanajstih ločenih prostorih.

■ Stanovanjske razmere so v naši občini dokaj kritične. To nam narekuje, da se še bolj intenzivno lotimo reševanja tega problema. Občinski odbor SZDL si bo prizadeval, da bo predvideni petletni plan stanovanjske izgradnje v celoti izpolnjen.

■ Prometne zveze z republiškim središčem in drugimi kraji so zelo slabe. To postavlja našo občino v položaj slabo dostopnih, oddaljenih področij. Takšno stanje in naglo naraščanje cestnega prometa, nam narekujeta, da z modernizacijo ceste Kočevje—Ljubljana pospešeno nadaljujemo. Z dograditvijo te komunikacije se nam bodo odprle tudi za razvoj turizma širše možnosti.

■ Približno 42 naselij v občini še ni oskrbovanih z električno energijo. Stremeti moramo, da bomo postopoma elektrificirali tudi nekatere teh predelov.

NOVI STATUT SZDLJ PREDVIDEVA VRSTO ORGANIZACIJSKIH SPREMEMB

■ V občini imamo sedaj 20 krajevnih organizacij. Organizacije imajo važnejše in širše naloge, zato moramo tudi vodstva krajevnih organiziacij podrobneje seznaniti z njihovim delom. Obč. odbor SZDL bo v mesecu januarju pripravil za predsednike krajevnih organizacij 2-dnevni seminar.

■ Uspešnejše delo organizacij SZDL bo zajamčeno predvsem z ustanavljanjem in razvijanjem sekcij. Nujno je, da krajevne organizacije osnujejo te organe povsod tam, kjer zato obstojajo pogoji in potrebe. Nekatere sekcije, kot n. pr. za zunanjo politiko, notranjo politiko, šolstvo, zdravstvo, pa imajo pogoje, da obstoje v vseh krajevnih organizacijah.

■ Potreba po klubu ljud. odbornikov so že zdavnaj dozorele. V ta namen bo pripravila komisija za ideološko-politična vprašanja pri Obč. odboru SZDL dokončni predlog za ustanovitev tega kluba, ki naj bi bil ustanovljen že v mesecu februarju.

■ Delo obstoječih komisij pri Obč. odboru SZDL to je: politično-ideološka, za del. in družbeno upravljanje, za družb. organizacije in društva, za politično aktivnost žensk, za organizacijska vprašanja ter komisije za predloge in pritožbe, naj bo v bodoče še bolj vsebinsko bogato in samostojno. Poleg tega pa je nujno potrebno osnovati tudi komisijo za delo stanovanjskih in krajevnih skupnosti.

■ Komisija za delavsko in družbeno upravljanje, naj še aktivnejše dela na krepitvi teh organov samoupravljanja. Z raznimi analizami in anketami, naj ugotavlja stopnjo razvoja, istočasno pa daje napotila in predloge za krepitev družbeno upravnih organov.

■ Stanovanjska skupnost se vedno bolj uveljavlja. Krajevne organizacije SZDL so dolžne tudi na vasi reševati vrsto problemov, ki se pojavljajo. Uspešno delo krajevnih organizacij bo v največji meri vplivalo tudi na hitrejši razvoj še nerazvitih krajev.

■ Izvršni odbor Obč. odbora SZDL bo skrbel, da se bo delo odvijalo v plenarnih zasedanjih pogosteje. Izvršni odbor bo na teh zasedanjih dajal tudi periodični obračun svojega dela.

Obč. odbor SZDL Kočevje objavlja osnutek bodočega dela z željo, da krajevne organizacije o njem razpravljajo in ga dopolnijo.

OBČINSKI ODBOR SZDL KOČEVJE

„Včeraj popoldne"

USPELA PREMIERA DPD »SVOBODE« KOČEVJE — MLADINSKO GLEDALIŠČE. — DRAMA MIRE STEFANAC »VČERAJ POPOLDNE« — DOŽIVELA USPEH.

Člani in članice LMS Kočevje so v sklopu s podporo DPD »Svoboda« Kočevje ustanovili lani v jeseni svoje »Mladinsko gledališče«. Matično društvo jim je priskrbelo izkušenega režiserja in jim nudilo tudi vso odrsko pomoč. Sami pa so si izbrali dramo, ki jim »leži« in takoj začeli s študijem. Nekaj vlog starejših oseb so uvidevno prevzeli preizkušeni člani naše stalne dramatske družine. Sadove njihovega truda smo videli v dneh 13., 14. in 15. januarja letos, ko so se nam predstavili s Stefančevo aktualno in za mlade igralce zelo zahtevno dramo »Včeraj popoldne«.

Kaj je osrednja ideja drame, so lepo in jedrnato sami zapisali na lepaku: »Ta nova slovenska drama odpira živ problem našega sodobnega življenja: riše nam usodo dekleta, mlade študentke, ki ima v svojem lepo urejenem domu prav vse, razen topline in dobre besede, ki bi si jo od vsega najbolj želela.« — In še besedo o tem, kaj, kdo in kako so posamezniki prispevali k zelo uspešni realizaciji te drame na našem odru!

Režiral je Janko Zupan. Predstavo je odrsko in igralsko nad vse skrbno pripravil, tempo igranja različnih prizorov tako posrečeno stopnjeval do dramatičnega viška in pri vsem tem še odrsko izgovarjavo dodobra izbrusil, da mu moramo priznati kar se da dobršno mero korajže poklicne režiserske veščine.

Osrednji lik drame je dekletce Alenka (Bastarjeva), hči prezaposlenega novinarja Prelca in mame, nameščenke Tatjane, ki jo poleg službe zaposlujejo in odtegujejo domu nešteti obiski pri prijateljicah, posedanje pri frizerki in v slaščičarni, zlasti pa še pozna zaljubljenost. Igralka je v Alenki prikazala tesnobo in stisko zapuščene mladenke našega časa kar se da prepričljivo. Težka vloga, ki je za njeno dobro izvedbo treba trdne volje in dobršno mero odrskega znanja, je odigrala tako, da vemo: obojega ima dovolj še za bodoče lepe uspehe! — Oče Prelc (Figar) je bil v prvih prizorih malce nesiguren, zlasti v igri prezaposlenosti in v pogovoru s hčerko, a se je kmalu znašel in s svojo že priznano rutino težavno vlogo izpeljal zelo posrečeno in pravšno do kraja. — Mama Tatjana (Žalerjeva) je bila kar dobra podoba malce neuravnovešene matere in žene. Vlogo starajoče se zaljubljenke je odigrala skoraj življenjsko resnično. Malce je obledela v prizoru, ko izpoveduje svojo ljubezen in v zadnjem prizoru. — Milan, Alenkin znanec (Gregorič) je lik, ki ga ne bomo kmalu pozabili. Je talent, ki je, povezan s spretnostjo govora in mimike ter bravurnostjo kretenj, zelo iskana oseba za veseloigre. Gledalci so pri njegovi igri uživali. — Olga Korenova (Koletova) in Mira Jugova (Žegarčeva), mamini prijateljici, sta bili verna slika naših sosed in »prijateljic«, kar se da sodobni, puhloglavi klepetulji. — Dr. Tomaž Belak (Žagar) je iz svoje vloge izčrpal, kar se je le dalo. Da se ni mogel docela sprostiti in dati več, je krivda pisatelja. — V prizoru med pavzo na sodišču so nam trije novinarji: Ogrin (Buhvald), Zupan (Plut) in Prelc (Figar) tako verno zaigrali dlakocepnega, čustvenega in vase pogreznjenega človeka, da smo začutili nadih usodnosti, ki je pač vladal v sosednjem prostoru. Da je ta prizor, ki je šibka točka drame, ker je umetno vrinjen vanjo zaradi poudarka o škodljivosti zavoženega družinskega življenja in njenih posledicah, pravšno in močno izzvenel, je zasluga samo teh igralcev. — Prva in druga dijakinja (Sevškova in Blatnikova) sta bili zelo realistični dijakinji. Profesor (Zalar) je bil dobro postavljen lik kratkovidnega dobrodušneža. — Predsednik plavalnega kluba (Rus) in frizerka (Kapševa) sta dobro sovpadala v igro ostalih. — Gladova scena je bila učinkovita, domiseln poudarek na ločenosti prostorov je dosti prispeval k uspehu. — Ker je igra potekala samo v luči žarometov in je režiser dosti dosegel tudi z največjo uporabo svetlobnih efektov, je razsvetljevalec Rus mnogo pripomogel k uspehu predstav s svojim znanjem in vestnostjo. — Šepetalke (Seršetove) nismo niti zaslutili. Priznanje njej in igralcem!

Posebno poglavje (kot običajno pri nas!) je obisk naših gledaliških predstav. Pri vseh treh predstavah dvorana ni bila polno zasedena. Gledalci niso skoparili z aplavzom in so ponovno klicali igralce pred zastor. **F. Cankar**

Še enkrat — KJE SO POSTRVI?

Zanimanje javnosti in organiziranih ribičev na slovenski strani Kolpske doline za vsako poseganje v pritoke Kolpe je razumljivo in hvalevredno. Zdi se mi potrebno in koristno, če vprašanje izlova osvetlim predvsem s strokovne plati.

Oba pritoka v Fari in v Vasi ne prideta za športno izživljanje organiziranih ribičev mnogo v poštev. V lovni sezoni je vodostaj večinoma nizek in onemogoča športni ribolov z načini, ki so dovoljeni. Razen tega so postrvi stalnice v teh potokih večinoma izpod dovoljene mere za odlov.

Oba potoka predstavljata dobri gojitveni vodi, kjer je mogoče na priroden in cenen način vzrejati mladice, ki deloma same odhajajo v matični tok Kolpe, a deloma je to treba vršiti z elektroribolovom. Primerna količina za ta namen bi znašala okrog 20.000 zaroda, ki bi ga morali vsako pomlad vložiti v omenjena potoka. Z ribogojnega stališča je to najbolj pameten način izkoriščanja obeh potokov. Organizirani športni ribič namreč ne izkorišča ribjega bogastva v obeh potokih, temveč v dosti večjem obsegu krivolovci, ki lovijo ribe, največ z rokami ob nizkem vodostaju.

Za ribogojne ukrepe od Slavskega laza navzgor skrbijo hrvatske ribiške organizacije, konkretno RD Brod na Kolpi. V zadnjih letih je slovenska ribiška organizacija, ki bi morala sodelovati v upravljanju z odsekom Kolpe od Gustega laza do Slavskega laza, zaradi finančnih težav malo sodelovala pri ribogojni dejavnosti. Celotna aktivnost slovenskih ribičev se je sestojala pravzaprav samo v omejeni ribolovni dejavnosti na Kolpi. Nujno je, da se delež aktivnosti slovenskih ribičev na Kolpi poveča v organizacijskem in materialnem pogledu. Vzdrževanje ribjega staleža v gorskih vodah je ob sedanjem številu ribičev draga reč in ga člani s svojimi prispevki ne morejo zagotoviti.

Izlov matičnih postrvi plemenk iz obeh potokov je torej strokovno opravičljiv. Prav tako je bilo potrebno izloviti tudi enoletne dveletne postrvi. Treba pa je zagotoviti in kontrolirati vlaganje 20.000 kom. postrvjega zaroda v omenjene potoke. Pri transportu in vlaganju naj bi bili prisotni predstavniki slovenske ribiške organizacije iz Kočevja. Prav tako bi morali pri vsakem elektroribolovu sodelovati tudi slovenski ribiči. Pripominjam, da se v naši republiki ne bo smelo v bodoče izvajati elektroribolova brez predhodnega obvestila pristojne inspekcije.

Potrebno je tudi poudariti, da je ribolovni turizem v Kostelski dolini odvisen od ribjega staleža v Kolpi. Ko se bo ribogojna dejavnost razrasla in ribji naraščaj prodajal, razvoj gre v to smer, potem bo potrebno, da prizadeti z obeh strani Kolpe vložijo svoj vpliv, da bo stalež rib v Kolpi zaščiten.

ing. Slavko Volk

Obvestila Delavskih univerz in klubov

DU KOČEVJE

DU Kočevje sporoča, da bodo v času semestralnih počitnic odpadla predavanja v šoli za starše na Rudniku in v Kočevju ter v šoli za mlade v Kočevju.

Prihodnje predavanje bo šele 6. oz. 7. februarja 1961. Tema predavanja bo pravočasno objavljena.

Predavanje v šoli za starše v Kočevju je 10. I. 1961 odpadlo, ker je imel predavatelj okvaro na avtomobilu. Prosimo za razumevanje.

DU RIBNICA

Prebivalstvo na Gori in Podklancu obvešča DU v Ribnici, da bodo filmske predstave v njihovih krajih v nedeljo, 22. januarja, in sicer: na Gori ob 14.30 uri, v Podklancu pa ob 17.30 uri.

OBVESTILO

o delovnem času pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje v Ljubljani in o času, v katerem se sprejemajo stranke

Obveščamo vse državljane, gospodarske organizacije, zavode in ustanove, da bo Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani posloval počenši od 16. januarja 1961 takole:

— ob ponedeljkih, torkih, četrtkih in petkih od 7. do 14. ure,
— ob sredah od 7. do 12. ure in od 14. do 18. ure,
— ob sobotah od 7. do 12. ure.

Stranke bodo sprejemali:

— ob ponedeljkih in petkih od 8. do 12. ure,
— ob sredah od 14. do 18. ure.

Glavna pisarna (vložišče) bo sprejemala vloge vsak delovnik v vsem delovnem času.

Recepte za ortopedske pripomočke, prijave, odjave in spremembe zavarovanja bodo sprejemali vsak delavnik od 8. do 12. ure in ob sredah od 14. do 18. ure.

Z uvedbo novega delovnega časa preneha poslovati pravna posvetovalnica. Informacije s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja lahko dobijo stranke v sobi 50/I.

OKRAJNI ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE LJUBLJANA

PRODAJA

Likvidacijska komisija gostišče »POD LIPO« v likvidaciji, Stara cerkev, prodaja naslednji inventar:

● Točilno mizo
● Harmoniko
● Električni gramofon in drugi inventar

Informacije dobite pri Gostinski zbornici v Kočevju.

VREME

Od 20. do okrog 24. januarja lepo vreme s hudim mrazom. Pozneje snežne padavine

SPREJMEMO V SLUŽBO

Železniška postaja Kočevje sprejme takoj ali po dogovoru tri premikače (kretnike). Zaposlitev je stalna. Prosilci morajo imeti vsaj 4 razrede dovršene osnovne šole in odsluženi vojaški rok.

Plača po pravilniku o razdeljevanju osebnih dohodkov po delu. Pravico do režijskih voznih ugodnosti pridobi delavec po 11-mesečnem stažu. Stanovanj nimamo na razpolago.

Interesenti naj vložijo prošnje na Železniško postajo Kočevje do 28. januarja 1961.

ZANIMIVOSTI

● PROTI TRUŠČU LETAL

Da bi prebivalstvo zaščitili pred truščem reaktivnih letal, so v Hamburgu zgradili prvo »zaščitno halo« v Evropi. V tej hali bodo letala ogrevala svoje motorje. Na ta način želijo 300 tisoč meščanom, ki živijo v bližini letališča, pripraviti nekoliko mirnejše spanje. Hamburžani so graditeljem hale že vnaprej hvaležni.

● AGADIR PO DESETIH MESECIH

Agadir je danes po usodni noči, ko se je 29. februarja lani v nekaj sekundah spremenil v kup ruševin, še vedno mesto duhov. Toda le ponoči spominja to nekoč cvetoče mesto na ogromno pokopališče. Podnevi utripa v njegovih zasilno očiščenih ulicah intenzivno življenje. Povsod je videti kolone delavcev in najrazličnejših vozil pri očiščevalnih delih, da bi izpolnili obljubo prestolonaslednika Mulaja Hasana in Agadir v dobrega pol leta ponovno zgradili.

Nihče sicer ne pričakuje, da bo mesto že marca letos zablestelo v svojem nekdanjem sijaju in da bodo imenitni hoteli ob peščeni obali zopet polni petičnih gostov iz vsega sveta. Kljub temu pa upajo prestolonaslednik Mulaj Hasan, guverner dr. Benhima in številni podjetniki, da bo letos že zopet mogoče privabljati tuje goste. Predvsem pa velja prestolonaslednikova obljuba preživelim žrtvam katastrofalnega potresa, da se bodo skoraj vsi že letos preselili zopet v trdno grajene stanovanjske hiše.

Obiskovalca tako močno prizadetega Agadira naravnost preseneča vitalnost prebivalcev. Prebivalstvo Agadira je iz osebnih in gospodarskih interesov prepričano v ponovno izgradnjo svojega mesta. To vero in prepričanje pa še posebno krepita učinkovita podpora in pomoč iz vsega sveta.

od tu in tam

NOV NAČIN PRIŽIGANJA CIGARET

Iznajdba Italijana Capatinija, po kateri je napravljena cigareta z avtomatskim prižiganjem, tako da so vžigalice in vžigalnik nepotrebni, se bo, kot kaže, v Ameriki začela uveljavljati. Baje se za iznajdbo in za pravico izdelovanja takih cigaret zanima ena izmed največjih tovarn za cigarete v ZDA. Mehanizem za prižiganje cigaret obstaja v vnetljivem traku na koncu cigarete, s katerim se podrgne kakor z vžigalico po hrapavi površini, ki je prilepljena na zavojček, v katerem se cigarete prodajajo: rdeča pika kaže, kje je vnetljivi trak. Cena takih cigaret baje ne bi bila večja od cene normalnih cigaret.

Naš obveščevalec

Gibanje prebivalcev — Zahvale — Prodam — Izgubljeno — Treklici

GIBANJE PREBIVALSTVA

Kočevje

Poročili so se: Mijič-Tunjič Petar, delavec iz Bošnjacev 65, star 27 let in Sobočan Marija, delavka iz Renkovcev 10, stara 31 let, Rogan Franc, delavec iz Večeslavcev 10, star 18 let in Peterec Cecilija, delavka iz Kočevja, Roška c. 13/a, stara 22 let, Medic Alojz, kovinostrugar iz Kočevja, Ljubljanska c. 29, star 30 let in Palčič Darinka iz Kočevja, Podgorska 47, stara 21 let.

Rodila je Fajfar Frančiška, gospodinja iz Mlake — deklico Pavlo.

Umrla je Medved Eva, rojena Jerič, gospodinja iz Kočevja, Mestni log 11, stara 73 let.

LOŠKI POTOK

Rodili sta: Knavs Marija, gospodinja iz Hriba 68 — dečka Janka, v Ljubljani pa je rodila Turk Albina iz Hriba 4 — deklico Silvestro.

Umrla je Krže Antonija, gospodinja iz Travnika 16, stara 73 let.

RIBNICA

Rodili sta: Lovšin Ivana, gospodinja iz Sajevca 17 — deklico Martino, Kožar Danica, gospodinja iz Sušja 30 — deklico Matejo.

ČESTITKA

Mariji Klarič, ki živi v Clevelandu, želi vse najboljše za njen god brat z družino iz Banja loke.

ZAHVALA

»Kjučavničarstvu« Kočevje se toplo zahvaljujem za novoletna darila mojim otrokom. Podjetju želim še mnogo uspehov

Olga Zdravič

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

VOLK FRANČIŠKE
iz Morave

se najlepše zahvaljujemo vsem tistim, ki so sočustvovali z nami. Posebna zahvala množičnim organizacijam SZDL, ZB, LMS, tajniku ZB Francetu Turku iz Štalcarjev in Mariji Hodnik iz Morave.

Žalujoči: sin Jože in hčerka Džordža z možem.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage mame

MEDVED EVE
iz Kočevja

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami ter jo spremili na njeni zadnji poti. Ob tej priliki se najlepše zahvaljujemo dr. Maroltu za njegovo nesebično in požrtvovalno zdravljenje, sosedu Lojzetu za njegove poslovilne besede ter vsem ostalim sosedom in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih nudili svojo pomoč.

Najlepša zahvala za podarjene vence, vsem sorodnikom in sosedom ter kolektivu »Tekstilane«.

Žalujoči mož Lojze, sin Lojze, hčerke Rezi, Mici, Hani in Gusti ter ostalo sorodstvo.

IZGUBLJENO

Decembra meseca sem izgubil dve knjigi (dramska dela). Najditelja prosim, da jih vrne proti nagradi v trafiko pri cerkvi v Kočevju.

»NOVICE« — glasilo Občinskega odbora SZDL Kočevje in Ribnica Izdaja in tiska CZP »KOČEVSKI TISK« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Janez Merhar. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14/a, telefon uredništva in uprave 389. Naročnina je 500 din, polletna 250 din in jo je treba plačati v naprej. Za inozemstvo 1000 din oz. 3 ameriške dolarje. Tekoči račun: 600-78-1-265 pri Komunalni banki Ljubljana, podružnica Kočevje

Kino

JADRAN, Kočevje: od 20. do 22. januarja ameriški barvni cinemascopski film »Vitezi okrogle mize«, 23. januarja ameriški barvni film »Gospodar Balantrea«, od 24. do 26. januarja francoski barvni film »Tabarine«, od 27. do 29. januarja ameriški barvni cinemascopski film »Trgatev«.

SVOBODA, Rudnik: 21. in 22. januarja indijski barvni film »Mati Indije«.

RIBNICA: 21. in 22. januarja romunski film »Oprostite, napačna zveza«, 28. in 29. januarja jugoslovanski film »Deklica in hrast«.

SODRAŽICA: 21. in 22. januarja ameriški cinemascopski film »Belo pero«, 28. in 29. januarja italijanski barvni cinemascopski film »Ljudje in volkovi«.

LOŠKI POTOK: 22. januarja italijanski film »Poslednja kočija«, 29. januarja jugoslovanski film »Štiri desetletja«.

VELIKE LAŠČE: 21. in 22. januarja češki film »Na končni postaji«, 28. in 29. januarja ameriški barvni film »Prišel je iz Laramija«.

DOBREPOLJE: 21. januarja francoski film »Dvigalo na morišče«, 22. januarja ameriški barvni cinemascopski film »El magnifico«, 25. januarja italijanski film »Slamnati mož«, 28. in 29. januarja francoski barvni cinemascopski film »Tamango«.

KOČEVSKA REKA: 21. in 22. januarja francoski barvni film »Helena in možje«, 28. in 29. januarja ameriški barvni film »V pomladi življenja«.

PREDGRAD: 21. in 22. januarja ameriški film »Modri pajčolan«, 28. in 29. januarja francoski film »Beležnica majorja Tompsona«.

BROD NA KOLPI: 22. januarja angleški film »Toni Stil poje«, 29. januarja italijanski film »Dekleta iz Sv. Fredijana«.

RAZPIS

Na podlagi 21. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ številka 52/57) razpisuje Komisija za razpis in imenovanje direktorjev pri Občinskem ljudskem odboru Kočevje naslednja mesta:

1. **DIREKTORJA — Tekstilne tovarne Kočevje**
2. **DIREKTORJA — Obrtnega centra »Oprema« Kočevje**
3. **DIREKTORJA — podjetja »Jelka« Podpreska**
4. **DIREKTORJA — Zavoda za zaposlovanje delavcev Kočevje**
5. **UPRAVNIKA — Veterinarske postaje Kočevje**
6. **UPRAVNIKA — KZ Kočevje**
7. **UPRAVNIKA — Računovodskega biroja Kočevje**
8. **UPRAVNIKA — Delavske univerze Kočevje**

Pogoji:

Pod 1. Visoka strokovna izobrazba tekstilne stroke s 3-letno prakso na vodilnem mestu te ali podobne stroke — ali srednja strokovna izobrazba z najmanj 5-letno prakso.

Pod 2. Visoka ali višja strokovna izobrazba, po možnosti ekonomist s 3-letno prakso na vodilnem delovnem mestu ali srednja strokovna izobrazba z najmanj 5-letno prakso.

Pod 3. Visoka strokovna izobrazba s 3-letno prakso na vodilnem mestu ali srednja strokovna izobrazba z najmanj 5-letno prakso.

Pod 4. Višja strokovna izobrazba s 3-letno upravno prakso in prakso v organizacijskem delu ali srednjo strokovno izobrazbo s 5-letno upravno prakso.

Pod 5. Visoka strokovna izobrazba — veterinar s 3-letno prakso v tej stroki.

Pod 6. Visoka izobrazba kmetijske ali gozdarske stroke z 2-letno prakso v zadružništvu ali srednja strokovna izobrazba kmetijske ali gozdarske stroke s 5-letno prakso.

Pod 7. Srednja strokovna izobrazba s 5-letno prakso v knjigovodstvu ali nižja strokovna izobrazba z večletno prakso samostojnega računovodja v gospodarskih organizacijah.

Pod 8. Visoka ali višja strokovna izobrazba in nekaj let prakse.

Prošnje za razpisana delovna mesta je nasloviti na komisijo za razpis in imenovanje direktorjev Občinskega ljudskega odbora Kočevje, soba št. 18. Razpisni rok je do 15. februarja 1961.

Komisija za razpis in imenovanje direktorjev ObLO Kočevje

iz naših krajev

Iz Velikih Lašč pišejo

Društvo prijateljev mladine v Velikih Laščah ima zelo pester načrt dela. Preberimo, kaj so nam napisali.

Otrokom skušamo že nekaj let ustvariti pogoje za razvedrilo: nabavili smo episkop ,diaprojektor, magnetofon, televizijski sprejemnik, letos pa bomo ozvočili šolo. Vse to otrokom približuje svet, seznanja jih z življenjem.

Pri društvu je ustanovljen poseben odbor za pionirske igre. Naloga odbora je, da pripravi programe in vodi igre.

Program našega dela obsega naslednje: utrditev pionirske organizacije na šoli, sklicevanje sestankov v razredih, ustanovitev pionirskega starešinskega sveta. Člani Zveze borcev NOV in vojaški vojni invalidi bodo seznanjali otroke s pomembnimi dogodki iz slavnih dni osvobodilne vojne in jih peljali v znane partizanske kraje. Pionirji bodo vse, kar bodo zvedeli o dogodkih iz NOV zapisali, kraje pa narisali in potem ves zbrani material uredili v poseben zbornik.

Društvo bo seznanjalo mladino z našo družbeno ureditvijo, s problemi občine, krajevnimi problemi, petletnim planom in krajem, kjer mladi ljudje žive. Šolska mladina naj bi uredila šolsko in pionirsko igrišče.

Mladina naj bi opisala kako si predstavlja svoj kraj v bodoče, kakšnega si sama želi, kako si zamišljajo bodoče življenje.

Vse to bi zbrali v dveh zbirkah: »Moj kraj danes« in »Moj kraj jutri«.

Mladina naj bi oživela stare navade, ki so zamrle. V njej je treba zbuditi smisel za šale in vedro zabavo. Uvajati jih je treba v proslave na pomembne datume, kot so: 8. marec, 27. april, 1. maj, 25. maj. Dan mladosti — 25. maj — naj se čim lepše proslavi. V načrtu je med drugim razstava otroških izdelkov, sprevod mladine itd. 19. septembra prebivalci Lašč in okolice proslavljajo krajevni praznik. Za omenjeni dan je v načrtu skupinski izlet mladine v okoliške kraje.

J. P.

PREDGRAD

Pred kratkim je bila v zadružnem domu v Predgradu mladinska filmska predstava. Udeležilo se je veliko šolske mladine iz Poljanske doline, kakor tudi iz sosednje hrvaške šole Plemenitaš.

GODBA V PREDGRADU

Godba v Predgradu je bila ustanovljena leta 1926. Vsa leta od ustanovitve pa dosedaj jo vodi Jože Šmalcelj. Za nakup godbenih inštrumentov so prispevali sredstva tudi rojaki, ki žive v Ameriki. Med zadnjo vojno so bili inštrumenti skriti (skril jih je Jože Šmalcelj). Po osvoboditvi pa je godba postala last gasilskega društva Predgrad. Godbeniki nastopajo ob vsaki pomembnejši proslavi.

SUŠJE

Preteklo nedeljo so gledalci do zadnjega kotička napolnili dvorano zadružnega doma v Sušju pri Ribnici. Tamošnja igralska družina KUD »Dr. Ivan Prijatelj« se je predstavila občinstvu z dramo »Zgrešena pota«. Mladi igralci so zelo doživeto podali like, katere so predstavljali, posebno pa velja to za nosilce glavnih vlog. Gledalci niso štedili s priznanjem za prikazano igro. V nedeljo 22. januarja bodo dramo na suškem odru ponovili.

Gospodinjski koledar 1961

Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani se s svojim delom čedalje bolj uveljavlja v javnosti. Ena izmed vidnih dejavnosti zavoda je zlasti tisk. Tu nimamo namena, da bi obširneje razpravljali o raznih publikacijah, ki jih izdaja, n. pr. (Dieta pri želodčnih, jetrnih, žolčnih, ledvičnih itd. boleznih), prehrana predšolskega otroka, Obrati družbene prehrane, in številne druge publikacije, ampak bi — ker gremo v novo leto, spregovorili nekaj besed o Gospodinjskem koledarju, ki ga je doslej že petič založil omenjeni zavod.

Letošnji Gospodinjski koledar je lepo urejen, vsebinsko pa bogat in poučen. Na približno 140. straneh besedila — sem niso všteti obrazci za Gospodinjsko knjigovodstvo, ki jih je tudi nekako 100 strani — se vrste različni članki in prispevki s področja vzgoje, zdravstva, domačega gospodarstva, opreme, ročnih spretnosti, gospodinjskih pripomočkov itd. Največ je seveda gradiva, ki se posredno ali neposredno tiče gospodinjstva in gospodinjskih opravil (v koledarju n. pr. mnogo jedilnikov in receptov, vzorci za pletenje in šivanje, pa tudi gospodinjsko knjigovodstvo je namenjeno predvsem gospodinjam).

Koledarju je priložena posebej vezana priloga za gospodinjsko knjigovodstvo.

LOŠKI POTOK

PRODAJA KROMPIRJA

Kmetijska zadruga Hrib je doslej odkupila od kmetovalcev 35 tisoč kilogramov krompirja. Kmetom so ga plačevali po 11 din kg. Krompir so prodali na Reko. Računajo, da imajo kmetovalci za prodajo še kakih 80 ton krompirja.

Srečanje s Kočevjem

Odločili smo se! Za Kočevje! Nič nenavadnega. Naša pota so dosedaj vodila po različnih krajih novomeškega okraja — zadnje dni decembra pa v Kočevje.

Tako se je skupina Študentskega kluba okraja Novo mesto pojavila v Kočevju. Zgodaj zjutraj nas je sprejelo precej mrzlo kočevsko okolje. Večina je prvič videla to slovensko mesto. Predstave je moral marsikdo spremeniti — o neurejenem mestecu. Minilo je komaj 20 let, ko so se začele tako pomembne spremembe v tem mestu. Sledovi emigracije so izginili. Sledovi revolucije pa so po okoliških vaseh še vidni. Mesto gre z neverjetno hitrimi koraki svojemu cilju naproti: za delovnega človeka preskrbeti vse, da bo lahko živel in razvijal svojo osebnost.

Iz ruševin je zraslo Kočevje. Le Rinža in v romanskem slogu grajena cerkev sta ostali isti. Na mestu, kjer je bil grad, stoji krasen spomenik revoluciji. Odkrili so ga ob proslavi 10-letnice zbora odposlancev slovenskega naroda. Okolica in bližnji stadion dajeta mestu prijetno obeležje.

»Narod si bo pisal sodbo sam...« Te Cankarjeve besede so zapisane v Šeškovem domu. Še danes so vidni sledovi izstrelkov Nemcev in njihovih pomagačev — domobrancev.

Muzej revolucije, ki hrani celo vrsto najrazličnejših dokumentov, pa vzbudi v človeku veliko ljubezen in priznanje Kočevju in okoliškim krajem za svobodo. Veseli obrazi odhajajočih nemških Kočevarjev leta 1941 in zatem štiriletne krvave pogodbe zavednega slovenskega ljudstva. Dve veliki nasprotji in vendar en sam konec: svoboda!

V podjetju ITAS smo si ogledali potek proizvodnje. Neverjetno! Iz navadne mehanične delavnice je zraslo veliko in po vsej Jugoslaviji znano podjetje. Spremljevalec nam je odgovarjal na vrsto vprašanj. Da, tu so pridni ljudje. Na več mestih smo brali sadove njihovega dela: dosegli so letni plan.

Obiskali smo tudi rudnik rjavega premoga. Delo rudarjev je težko. Videli smo nove rudniške naprave, ki bodo že letos olajšale delo rudarjem.

Iz objektivnih razlogov nismo mogli obiskati KGP — Kmetijski obrat na Mlaki. Upamo, da pride na vrsto enkrat prihodnjič. Da, še se bomo vrnili v Kočevje.

Tajnik Občinskega sindikalnega sveta Drago Podreberšek nam je pripovedoval o zgodovini Kočevja in okolice. Spoznali smo, da ima Kočevje z okolico lepo perspektivo. Kratek film o Kočevju pa nas je prepričal, da so tu vsi pogoji za razvoj turizma.

In za konec: najlepša hvala Obč. odboru SZDL, ki nam je pripravil bogat enodnevni program; še posebna zahvala pa velja Dragu Podreberšku, ki je kot spremljevalec po mestu pripomogel, da je naša ekskurzija tako lepo uspela. Hvala tudi ostalim.

Vse kar smo videli in slišali bomo s pridom uporabljali pri študiju in kasneje na službenih mestih. Lepi spomini na Kočevje nas bodo na obisk še in še vabili.

Jože Škupca,
pred. štud. kluba
okraja Novo mesto

Gasilci iz Bukovice

Zadnjo nedeljo so imeli gasilci PGD Bukovica pri Ribnici, letni občni zbor. Gasilsko društvo združuje člane iz vasi: Bukovica, Sajevec, Dane in Zadolje. Na zboru je bila lepa udeležba, udeležili so se ga tudi predstavniki Občinske gasilske zveze, sektorski poveljnik in predstavnik krajevne organizacije SZDL Bukovica.

Iz poročil o delu v preteklem letu je bilo razvidno, da je odbor in društvo uspešno delalo. Ugotovili so, da je to društvo med najboljšimi gasilskimi društvi v ribniški občini.

Najpomembnejši nalogi za letos sta gradnja nove gasilske shrambe za gasilsko orodje v Danah ter ureditev prostorov za gasilsko orodje v Bukovici. V tej vasi imajo gasilski dom, ki pa je vlažen in neprimeren za gasilsko shrambo. Izvolili so poseben gradbeni odbor.

Na zboru so izvolili nov upravni in nadzorni odbor in sprejeli proračun za leto 1961.

J. I.

HRANILNA SLUŽBA

Hranilna služba pri Kmetijski zadrugi Hrib, Loški potok je dobro vpeljana. V lanskem letu so znašale hranilne vloge okrog 12 milijonov dinarjev. Vseh vlagateljev je sedaj 290, od tega je bilo lani 85 novih. Hranilna služba je zelo razširjena tudi med šolsko mladino. Zadruga je dala mladim vlagateljem na dom hranilnike, ko pa jih napolnijo, jih dajo zadrugi.

Ribniški gasilci zborujejo

Občni zbori gasilskih društev v ribniški občini so v polnem teku. Doslej so imeli zbore na Lesnoindustrijskem podjetju (industrijska četa), Dolenji vasi, Grčaricah, Prigorici, Jurjevici, Bukovici, na Gori, Sv. Gregorju in Sušju.

Udeležba članov na zborih je dobra, prav tako tudi vsebina zborov. Posebno lepo je uspel občni zbor v Prigorici. Prigoriški gasilci so bili lansko leto zelo delavni. Zgradili so tudi gasilski dom, na katerega so lahko upravičeno ponosni.

Na dosedanjih zborih je bila povsod zdrava in konstruktivna razprava o raznih problemih, s katerimi se srečujejo gasilci pri svojem delu. Sprejeli so tudi napotke za bodoče delo z namenom, da bi bilo še uspešnejše.

Na področju ribniške občinske gasilske zveze imajo delavna gasilska društva, čigar člani so pripravljeni v vsakem času priskočiti na pomoč v primeru požara ali drugih nesreč.

Umazana šala

V soboto 14. januarja je bila v domu Partizana v Ribnici lovska veselica. Kakor običajno ob takih priložnostih se je zbralo na zabavi veliko ljudi. Gnečo na veseličnem prostoru pa je izkoristila skupinica mladih malopridnežev, ki so s krpami, namočenimi z oljnato barvo, mazali ljudem obleke. Tako početje zasluži vso grajo in kazen.

Občni zbor RK

Preteklo nedeljo je imela organizacija Rdečega križa Vas-Fara letni občni zbor. Iz poročila predsednika Matija Jurkoviča je razvidno., da je bil odbor RK delaven. V preteklem letu so imeli tečaj za prvo pomoč, ki ga je vodila Nuška Baucer, medicinska sestra. Tečaj je lepo uspel, zato ga bodo tudi letos organizirali, in sicer v mesecu februarju.

Izvolili so nov odbor, v katerem so razen enega vsi dosedanji člani odbora.

PREVOZ OTROK

Lani je bilo šolstvo v Fari na tem, da od nižje gimnazije ne ostane v Kolpski dolini niti osemletka. Volivci so osemletko odločno zahtevali. Zagotoviti so morali dovoljno število učencev. Ukinjene so bile šole v Papežih, Bosljivi loki in Kužlju.

V Fari je sedaj popolna osemletna šola z 219 učenci. Od tega se jih vozi dobra polovica — 130 otrok.

Do tu je vse v redu. Tudi starši otrok, ki se vozijo od Banje luke do Osilnice so bili zadovoljni. Prevoz je bil brezplačen. Stroške je plačal Obč. odbor Kočevje in ustrezni republiški organ.

Podjetje »Avto« Kočevje, je nabavilo nov avtobus, ki ga upravlja sposoben šofer. Tako ne moremo trditi, da je šofer kriv stalnim okvaram. Avtobus je grajen za mestni promet in ne za relacijo na kateri vozi, ker je tu vzpon do 18 odstotkov, razen tega pa je tudi cesta slaba. Več kot 20 otrok mora preko Colnarjev peš v Banja loko in drugam tudi 5 km daleč. Zaradi stalnih okvar se vračajo učenci iz Osilnice domov v nočnih urah, od ceste pa imajo nekateri še uro in več do doma.

O tem razpravljajo tudi zbori volivcev v Kolpski dolini. Letos bodo morali četrtino prevoznih stroškov prispevati starši otrok, zato še bolj upravičeno zahtevajo, da vozi na tej relaciji primeren avtobus.

Za smeh

SREČNEŽ

Oče govori pri obedu otrokom, ki ne marajo jesti:

»Ko sem bil jaz majhen, smo bili doma zelo revni in nisem imel takšnih dobrih jedi, kakor sedaj vi.«

»Kajne očka,« ga zlobno vpraša Mihec, »hudičevo srečnega se moraš sedaj počutiti med nami!«

France Trampuš:

INVALID

Stane gleda samo zase. Dobi čutaro žganja in ga popije sam. Zgubi se v grmovju in pol dneva ga ni. Pije in popoldne ga najdejo opitega na tleh. Tudi zdaj je pijan. Gošper je brskal po tleh in našel kamen. Zagnal ga je navzol in zavpil:

»Stane, prekleta baraba... strezni se vendar...«

Le trenutek se je še slišalo trkljanje kamna. Potem je bilo vse tiho.

Mišice so popustile in glava je postala čisto prazna.

Ko se je zbudil, je bilo jutro in na travi okrog njega je bila rosa. Premaknil se je nekoliko naprej in odtrgal šop trave. Prinesel ga je do ustnic in sesal roso. Koliko jo je, je pomislil. Z enega samega šopa se napiješ. V ustih je čutil svežino. Premaknil se je še naprej in položil obraz v travo. Ustnice so sesale prijetno vlago. Trgal je travo in jo jedel. Nenadoma ga je obšla misel, da bi pogledal svoje noge. Sedel je in potegnil hlačnico k sebi. Pokazala se je modrikasta koža, prepredena na gosto s sragami strjene krvi. Potipal jo je. Bila je hladna kakor zemlja.

Nekdo bi mi moral pomagati in vse bi se popravilo, je dejal sam sebi. Spomnil se je na Staneta. Pognalo ga je kvišku. Zamajal se je in se ujel na skali. S težavo se je obrnil in pogledal navzdol. Videl je Staneta. Zazdelo se mu je, da se je premaknil in skril obraz. Pomislil je: ne mara me videti. Noče pomagati. Pijanec. Vseeno je poklical:

»Stane.«

Zgrudil se je na zemljo in stisnil čeljusti. Videl se je, kako umira, kako izdihne in kako se ga potem lotevajo črvi in lisice. Obraz se mu je skremžil. Svet je zaplesal v divjem brezkončnem plesu. Udje so razpadli in vsak od njih se je zase premetaval in iskal pomoči. Misli so se mešale. Časa ni bilo več. Nič več ni bilo ne noči, ne dneva, ne jutra in ne večera. Kuhala ga je zločestna vročina in se mu smejala. To je trajalo neskončno dolgo. Samo včasih je odpiral oči, ki niso mogle vzdržati pogleda na vrteče se mavrične kroge.

III.

Gašper je sedaj invalid. Hodi z lesenimi nogami in pripoveduje, da ga je rešil mrlič. Ljudje ostrme in on jim pojasnuje:

»Gorjanec in njegov poba sta se peljala z vozom. Pes se je zgubil v gozd in začel lajati. Šla sta za njim. Pes je lajal na mrliča. Tisti Stane, saj ste ga poznali, je bil. Potem sta našla še mene in me odpeljala. Toliko, da sem se izmazal.«

Konec

NEJA

Bil je lep nedeljski dan. Namenil sem se na kratek sprehod preko zorečih polj in livad. Stopal sem po razrvanem kolovozu med njivami, ki so se vile tja do gozda. Pogled mi je zajel pšenico, ki se je kot zlato zrcalila v jutranjem soncu. Nekje iz cvetoče detelje je skočil zajec in mi presekal pot.

Prišel sem do njive, okoli katere je valovila pšenica. Sredi valovečega morja je ostal širok pas neobdelane zemlje, posejane s plevelom in visokimi stebli gabeza. Le tu in tam je molel iz tega pustega neobdelanega sveta rdeči mak, ki se je bohotno in dostojanstveno dvigal iz divjine. Čuden in dokaj nenavaden pojav med obdelanimi njivami. Tedaj sem se spomnil besed starega Ravnikarja, ki je dejal: »Popotnik, ki bo hodil tod mimo, se bo izpraševal, zakaj ni ta pas zemlje obdelan, zakaj ni posejan s pšenico kot ostale njive.«

Težko bo tujec našel odgovor na ta vprašanja, težko razvozlal uganko, toda ko bo izvedel resnico, se ne bo več čudil neobdelanemu pasu zemlje, ki se vije daleč tja do gozda med rodovitnimi njivami. In potem se mu bo osat na njivi zdel trnje muk, mak, ki se kot kralj dviga visoko nad zeleno pustinjo, se mu bo zdel kot ena sama srčna rana.

Stari Ravnikar, in Zanoškar sta bila dobra soseda. Zanoškar je bil debelušen in majhen mož, ki je kaj rad pogledal v vaško krčmo, dočim je bil Ravnikar suh, tršat, jeklen mož, prava kmečka grča. Najraje se je držal doma. Zanoškar je bil premožen, toda Ravnikar je s pridnostjo nadkrilil svojega soseda. Delal je od ranega jutra, do poznega večera. Ljubil je zemljo, dihal z njo in jo negoval kot otroka.

Življenje na vasi je teklo mirno svojo pot. Toda nekega dne je v to tiho vasico udarila beseda: »Vojna!« Vsak se je zgrozil ob njej. Kmalu so pokazali svoje pravo lice. Marsikatera žena je ostala brez moža, otroci brez očeta in iz hiš je odmeval jok, strašen jok bolečih src. Zanoškar se je družil s tujimi vojaki in popival z njimi pozno v noč. Ravnikar je sosedu prigovarjal, naj se ne druži s tujci. Nič ni pomagalo, Zanoškar je postal njihov hlapec, plačani hlapec za kozarec žganja in škatljico cigaret. Začel je izdajati svoje nekdanje tovariše. Vaščani so se ga izogibali in se mu čudili, da je mogel pasti tako globoko.

Nekega dne pa se je zgodilo nekaj strašnega, kar stari Ravnikar ne bo mogel nikoli pozabiti. Zanoškar ga je izdal, svojega soseda, svojega dobrega prijatelja. Obdolžil ga je, da sodeluje s partizani in jim pomaga v boju proti tujim zavojevalcem. Ravnikarja in njegovo družino so Italijani nagnali na kamion, ki jih je odpeljal v taborišče. Gledali so, kako plameni požirajo njihovo domačijo. Marsikateremu vaščanu se je utrnila solza z očesa. Ravnikar je prenesel tudi to bol molče in junaško. Šele ko se je kamion premaknil z mesta, mu je kanila z očesa grenka solza. Zaklical je proti Zanoškarju: »Tudi zate pride dan plačila!«

Minila je vojna. Po naši zemlji se je zopet razlegala svobodna pesem. Iz taborišč so se vračali domov ljudje, suhi, bledi, živi okostnjaki, toda vračali so se domov svobodni. Tudi stari Ravnikar se je vrnil, toda brez svoje žene, izgubil jo je v daljni, tuji deželi. Vračal se je trudnega koraka, sivih las in s povešeno glavo. Toda bil je doma, spet je videl svoj rojstni kraj, spet je hodil po svoji zemlji. V teh letih se je zelo postaral, doživel je mnogo, premnogo za svoja leta. Vendar se mu je pogled razjasnil, ko je spet videl svoje fante, ki so se vrnili iz gozdov. V njih je videl bodočnost, v njih je videl zadoščenje na stara leta.

Nekega dne sta se srečala z Zanoškarjem. Nista se pozdravila, nista si stisnila rok in eden izmed njiju je umaknil svoj pogled od sramu. Komaj slišno je zajecljal: »Janez, oprosti!« Ravnikar ga je pogledal v oči in mu dejal: »Če bi doživel to, kar sem jaz doživel v teh letih, mi ne bi nikoli odpustil.« Ne bom Ti očital, Jakob, kaj si mi storil, ne bom ti rekel žal besede, toda povem ti, da je med nama vse končano. Mnogo stvari se da pozabiti, toda to se ne da. Da se boš spominjal, kaj si mi nekoč storil, bom pustil med mojimi in tvojimi njivami širok pas neobdelane zemlje.« Obrnil se je in odšel s trudnimi koraki svojo pot.

Vsako leto pride pomlad. Kmet vpreže konja v plug in se veseli brazd. Sin vpraša očeta: »Oče, ali bomo tisti pas preorali?« Oče ga ljubeznjivo pogleda in pravi: »Ne, sinko, do moje smrti se to ne bo zgodilo!« In plug reže brazde, ki se bleščijo v soncu, ne dotakne pa se širokega, poraščenega pasu, ki se vije v daljavo.

Tudi na sosednji njivi orjeta oče in sin. Sin vpraša očeta: »Oče, kaj pa pomeni tisti široki, neobdelani pas zemlje?« Mladenič ne dobi odgovora. Oče ostane mrk in še bolj potisne plug v zemljo. V mastne brazde, ki jih ne vidi, toda v duši ga nekaj boli, žge. In tako iz dneva v dan, iz leta v leto.

M. M.